

برخی از ویژگیهای بازرگانی

کشور سوئد

از: اسفندیار امیدبخش

سیستم ارزی:

هدف اصلی سیاست ارزی دولت سوئد، تقویت و ثبات کرون می باشد. نرخ برابری کرون نسبت به متوسط نرخ ارز ۱۵ کشور که عمده ترین شرکای تجاری سوئد می باشند، تعیین می گردد. متوسط این ۱۵ نرخ، شاخص ارزی سوئد را تشکیل می دهد که براساس تجارت خارجی ۵ سال گذشته تعیین و هر ساله در اول ماه آوریل تعدیل می گردد. این شاخص در مقابل نوسانات قابل توجهه نرخ برابری کرون، در برابر هر یک از ارزهای ۱۵ گانه حالت خنثی کننده دارد. شاخص نرخ ارزی سوئد در سال ۱۹۸۸ معادل ۱۳۱ بوده است، افزایش این شاخص به منزله تضعیف کرون می باشد و بالعکس. درجه انعطاف پذیری این شاخص حدود ۱/۵ درصد یعنی بین ۱۳۰ تا ۱۳۴ می باشد. در صورت ضرورت، بانک مرکزی از طریق خرید و فروش ارز اقدام به مداخله در تعیین و تثبیت این شاخص می نماید. مثلاً یکی از مواردی که بانک مرکزی در بازار ارز مداخله می کند، هنگامی است که نیاز ارز خارجی بخش خصوصی در معامله با سایر کشورهای جهان افزایش یافته و ارز زیادی از کشور خارج شود. دولت سوئد از سال ۱۹۳۹ مقرراتی را به منظور کنترل ارز به مورد اجرا گذاشت و طی سالیان اخیر به تدریج این مقررات را ملغی نمود. به طوری که در اوایل سال ۱۹۸۹، بانک مرکزی ضمن حذف قسمت زیادی از مقررات ارزی اعلام کرد که تقریباً فرایند آزادسازی

خاتمه یافته است که در نتیجه این اقدامات اکنون شرکتهای سوئدی می‌توانند آزادانه اقدام به سرمایه‌گذاری مستقیم در خارج کرده و دارایی خارجی خریداری نمایند. همچنین سرمایه‌گذاران سوئدی مجاز به معامله اوراق بهادار خارجی هستند، ضمن اینکه سرمایه‌گذاران خارجی نیز قادرند که سهام ثبت شده و یا ثبت نشده سوئدی را بدون محدودیت خریداری کنند. البته خارجیان مجاز به خرید اوراق قرضه دولتی نمی‌باشند و اشخاص حقیقی سوئدی تنها می‌توانند در مراکز تفریحی خارجی تا حداکثر ۸۰۰۰۰۰۰۰ کرون سرمایه‌گذاری نموده و حداکثر پولی که سوئد بها می‌تواند هنگام مسافرت با خود از کشور خارج نمایند، معادل ۰۰۰۰۰۰۰ کرون می‌باشد.

" سهم (نسبت) هر یک از ارزهای ۱۵ گانه در تعیین شاخص نرخ ارز سوئد (۱۹۸۹) "

۳/۸	فرانک بلژیک	۲۲/۵	دلار آمریکا
۳/۷	لیبر ایتالیا	۱۶/۴	مارک آلمان غربی
۳/۶	ین ژاپن	۱۱/۱	پوند استرلینگ
۲/۱	فرانک سوئیس	۸/۷	کرون نروژ
۱/۳	شیلینگ اتریش	۷/۶	کرون دانمارک
۱/۵	پزونا اسپانیا	۶/۷	مارک فنلاند
۱/۲	دلار کانادا	۵/۲	فرانک فرانسه
		۴/۶	گیلدر هند

۱۰۰

جمع

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

ارزش برابری پول به ارزهای عمده خارجی:

همان گونه که عنوان شد، نرخ برابری کرون سوئد، براساس تجارت خارجی ۵ سال گذشته این کشور در مقابل سبد پولی ۱۵ کشور عمده طرف تجاری سوئد تعیین و در ماه آوریل هر سال تعدیل می‌گردد. متوسط نرخ برابری کرون در مقابل این سبد پولی، شاخص نرخ ارز سوئد را تشکیل می‌دهد. طی سالهای ۱۹۸۴ تا ۱۹۸۸ این شاخص بدین ترتیب بوده است:

Listed and unlisted

share. ۱ - منظور سهام معتبر در بازار بورس است.

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴
۱۳۱	۱۳۱/۳	۱۳۱/۱	۱۳۲/۱	۱۳۰/۵

همچنین نرخ برابری کرون سوئد در مقابل سه ارز عمده دلار آمریکا، مارک آلمان غربی و یین ژاپن طی ۵ سال بدین شرح بوده است:

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۷۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	
۶/۱۳	۶/۳۵	۷/۱۳	۸/۶	۸/۲۸	کرون سوئد در مقابل یک دلار
۳۴۸/۹۲	۳۵۳/۲۹	۳۲۹/۲۴	۲۹۳/۲۰	۲۹۱/۲۴	کرون سوئد در مقابل ۱۰۰ مارک
۴/۷۸	۴/۴۰	۴/۲۶	۳/۶۲	۳/۴۹	کرون سوئد در مقابل ۱۰۰ یین

مأخذ. RIKSBANK, CRED, tand Foreign Exchange, Sweden 1988.

حجم و ترکیب ذخایر ارزی و غیرارزی

کل ذخایر بین المللی سوئد (به استثنای طلا) تا پایان سال ۱۹۸۸، به ۸۴۹۲ میلیون دلار بالغ می گردید. این ذخایر شامل حق برداشت مخصوص (SDR) سهمیه در صندوق بین المللی پول و ارز خارجی می باشد، از طرف دیگر ارزش ذخایر طلای این کشور در سال فوق ۱۸۹۲ میلیون دلار بوده که وزنی معادل ۶۰۶۹ میلیون تروی اونس^۲ را شامل می شده است.

تجزیرات ذخایر بین المللی سوئد

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	
۸۴۹۲	۸۱۷۴	۶۵۵۱	۵۷۹	۳۸۴۵	۳۰۳۴	۳۵۱۳	کل ذخایر بین المللی به استثنای طلا
							شامل
۴۰۲	۲۹۶	۳۲۰	۲۴۶	۱۷۸	۱۲۹	۲۵۷	حق برداشت مخصوص
۳۳۷	۳۹۴	۳۱۰	۲۷۴	۲۵۳	۲۵۲	۱۶۴	سهمیه در
۷۷۵۲	۷۴۸۵	۵۹۲۱	۵۲۷۳	۳۴۱۴	۳۶۵۳	۳۰۹۱	ارز خارجی
۱۸۹۲	۲۱۵۴	۱۸۳۹	۱۴۷۶	۱۵۱۴	۱۹۲۳	۱۷۱۱	طلا (ارزش)
							طلا (میلیون تروی اونس)
۶۰۶۹	۶۰۶۹	۶۰۶۹	۶۰۶۹	۶۰۶۹	۶۰۶۹	۶۰۶۹	

۲ - هر تروی اونس معادل ۳۱/۱ گرم می باشد. (troy ounce)

مأخذ: IMF, International Statistics.

بازرگانی خارجی:

تجارت خارجی در سوئد، نقش بسیار مهم و تعیین‌کننده‌ای در اقتصاد این کشور دارد به طوری که در سال ۱۹۸۸ صادرات و واردات کالاها و خدمات به ترتیب ۳۲/۴ و ۳۰/۷ درصد تولید ناخالص این کشور را تشکیل می‌دادند. از این رو تجارت آزاد، نقش حیاتی برای سوئد دارد. در بین کشورهای عضو سازمان همکاریهای اقتصادی و توسعه (OECD) سوئد پس از کشورهای بلژیک، هلند، نروژ، دانمارک و آلمان غربی، از نقطه نظر سهم در (GDP) ^۳ وایسته‌ترین کشور به تجارت خارجی می‌باشد.

سهم سوئد از تولیدات جهانی اندکی بیش از یک درصد و نیز سهم این کشور در تجارت جهانی بیش از ۲/۵ درصد می‌باشد. با در نظر گرفتن جمعیت این کشور که تنها ۰/۲ درصد از جمعیت جهان را تشکیل می‌دهد، می‌توان این طور نتیجه گرفت که سوئد به طور سرانه بیش از ۵ برابر متوسط جهانی تولید می‌کند و تجارت خارجی اش حدود ۱۳ برابر متوسط تجارت جهانی است ^۴.

از اوایل دهه ۱۹۶۰ سوئد با تجارت خارجی سوئد، هماهنگ با تجارت جهانی افزایش یافت، لکن بین سالهای ۱۹۷۴ تا ۱۹۷۷ (متعاقب اولین بحران نفتی) این کشور سهم خود را در بازار جهانی به میزان زیادی از دست داد، البته طی دهه ۱۹۸۰ و متعاقب بهبود شرایط خارجی و ۵ مرتبه کاهش ارزش یول این کشور (از سال ۱۹۷۷ تا ۱۹۸۲) مجدداً سوئد موفقیت خود را در بازارهای جهانی استحکام بخشید.

سوئد به علت وابستگی زیاد به تجارت خارجی، همواره حامی تجارت آزاد بوده و هدف سیاست تجاری این کشور که از طریق سازمانهای تجاری بین‌المللی نظیر گات و آنکتاد دنبال می‌گردد. افزایش تجارت جهانی از طریق حذف عوارض گمرکی و سایر موانع تجاری نظیر تعرفه‌ها و سهمیه‌بندی‌ها بوده است. از این رو نرخ تعرفه‌های این کشور برای محصولات صنعتی، یکی از پایین‌ترین نرخها در جهان می‌باشد و محدودیتهای مقداری تنها در مورد پارچه از سوی این کشور اعمال می‌گردد.

همان گونه که عنوان گردید، سوئد یکی از اعضای فعال موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت (GATT) می‌باشد و با توجه به اینکه موانع تجاری، بیشترین زیان را متوجه کشورهای در حال توسعه می‌کند، این کشور همواره با سایر کشورهای شمال اروپا

3 The Swedish Economy, Op.Cit, P.17

4 Swedish Industry today, Op.Cit, P.10

(Nordic) ، همواره از قطعنامه‌های " گات " جهت تسهیل تجارت کشورهای در حال توسعه حمایت کرده است .

از سوی دیگر سوئد از اعضای فعال کنفرانس توسعه و تجارت سازمان ملل (UNCTAD) نیز می‌باشد و در سال ۱۹۷۲ به دنبال تصمیمات این کنفرانس، سیستم عمومی ترجیحات را به نفع کشورهای در حال توسعه به مورد اجرا گذارد . همچنین به موافقت‌نامه‌های بین‌المللی در مورد کائوچو ، شکر ، گندم ، قهوه ، کاکائو ، کف ، الوار مناطق حاره و قلع نیز پیوسته است .

تا اوایل دهه ۱۹۵۰ تقریباً نیمی از صادرات سوئد را مواد خام و کالاهای سنتی نظیر سنگ آهن و الوار تشکیل می‌داد . لکن امروزه کالاهای ساخته شده تقریباً عمده صادرات این کشور را (۷۹ درصد) دربرمی‌گیرد . صادرات خدمات نیز ، بویژه خدمات مشاوره‌ای (در ارتباط با پروژه‌های ساختمانی) خدمات کشتیرانی ، و اجرای پروژه‌های کامل (Turnkey Projects) نقش مهمی در تجارت خارجی این کشور ایفا می‌کند . از سوی دیگر واردات سوئد که یکی از بالاترین واردات سرانه در جهان می‌باشد ، نسبت به صادرات این کشور از درجه تنوع بیشتری برخوردار است . حدود ۳۰ تا ۳۵ درصد مصرف خصوصی سوئد را واردات تأمین می‌کند .

ترکیب واردات نیز همچون صادرات طی سالها ، از مواد غذایی ، مواد خام و کالاهای نیمه‌تمام به کالاهای ساخته شده ، تغییر یافته است . البته سهم واردات مواد غذایی اگرچه در کل واردات این کشور کاسته شده ، لکن از نقطه نظر عرضه مواد غذایی در سوئد ، نقش بسیار مهمی دارد .

ارزش واردات و صادرات و سهم هر یک در تولید ملی :

در سال ۱۹۸۸ ، ارزش واردات کالا و خدمات سوئد ، ۳۳۵۵۷۷۲ میلیون کرون بوده (برحسب قیمت‌های جاری) که این میزان معادل ۳۰/۶۸ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور در سال مزبور بوده است . از سوی دیگر در این سال ، ارزش صادرات کالا و خدمات سوئد ۳۵۳۸۳۹ میلیون کرون بوده که ۳۲/۳۵ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور را در همان سال تشکیل می‌داده است .

ارزش تجارت کالایی سوئد

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	
۳۰۴۴۰۰	۲۸۱۴۳۰	۲۶۵۱۰۰	۲۶۰۴۸۰	۲۴۲۸۱۰	۲۱۰۵۲۰	صادرات کالا
۲۷۹۲۰۰	۲۵۷۴۱۰	۲۳۲۶۱۰	۲۴۴۶۵۰	۲۱۸۵۷۰	۲۰۰۳۷۰	واردات کالا
۲۵۲۰۰	۲۴۰۲۰	۳۲۴۹۰	۱۵۸۳۰	۲۴۲۴۰	۱۰۱۵۰	تراز تجاری

مأخذ: Etu, Op.Cit, P.32

اقلام عمده وارداتی و صادراتی:

در طی دهه ۱۹۷۰ واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی، بخش عمده‌ای از کل واردات سوئد را تشکیل می‌داد. لکن متعاقب کاهش قیمت‌های نفت در سالهای اخیر، این نسبت به میزان زیادی کاهش یافته است. به طوری که در سال ۱۹۸۶، تنها ۱۰ درصد کل واردات این کشور را نفت خام و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌داده است.^۵

همچنین در طی دهه گذشته، سهم تولیدات مهندسی، در کل واردات سوئد افزایش چشمگیری یافته، به طوری که در سال ۱۹۸۷ بیش از ۷۰ درصد واردات سوئد را کالاهای مهندسی و مصنوعات ساخته شده تشکیل می‌داده است. به طور کلی اقلام عمده وارداتی سوئد را در سال ۱۹۸۷، مواد غذایی (۶/۴ درصد)، مواد خام (۴/۵ درصد)، نفت خام و فرآورده‌های نفتی (۸/۹ درصد)، مواد شیمیایی (۹/۷ درصد)، کالاهای ساخته شده (۷/۵ درصد) تشکیل می‌دادند. تا اوایل دهه ۱۹۵۰ تقریباً نیمی از صادرات سوئد را مواد خام تشکیل می‌داد لکن در سال ۱۹۸۷ کالاهای ساخته شده صنعتی نزدیک به ۸۰ درصد صادرات این کشور را دربرمی‌گیرد. صادرات سنتی سوئد را در دهه‌های گذشته عمدتاً سنگ آهن، فولاد، فرآورده‌های جنگلی و کشتی تشکیل می‌داده که امروزه این اقلام بخش کوچکی از صادرات این کشور بحساب می‌آیند. در سال ۱۹۸۷، مواد خام (۱۲/۲ درصد)، مواد شیمیایی (۶/۸ درصد)، مواد غذایی (کمتر از ۲ درصد) و کالاهای ساخته شده صنعتی (۷۹ درصد) صادرات سوئد را تشکیل می‌دادند.

تحولات تراز پرداختها:

طی دودهمه ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ واردات سوئد از صادرات این کشور بیشتر بود که نتیجتاً

⁵ The Swedish Economy, Op.Cit, P.20

تراز تجاری منفی را برای سوئد به دنبال داشت. لکن بعد از اواسط دهه ۱۹۶۰، به علت افزایش درآمدهای حاصل از کشتیرانی، این روند تغییر کرد، به طوری که تراز تجاری با مازاد مواجه گردید. متعاقب اولین بحران نفتی، تراز تجاری سوئد بین سالهای ۱۹۷۵ تا ۱۹۷۷ مجدداً منفی گردید، ولی در سال ۱۹۷۸ متعاقب کاهش ارزش کرون (در سال ۱۹۷۷) مازادی در تراز تجاری بوجود آمد. این وضعیت دیری نپایید که به دنبال بحران اقتصاد جهانی در اوایل دهه ۱۹۸۰، همراه با افزایش سریع هزینه دستمزد در سوئد، مجدداً تراز تجاری منفی گردید. این وضعیت همچنان ادامه داشت تا نهایتاً متعاقب دو مرحله کاهش ارزش پول سوئد طی سالهای ۱۹۸۱ و ۱۹۸۲، تراز تجاری در سال ۱۹۸۳، با مازاد مواجه شد، اگرچه اثرات کاهش ارزش کرون، بر قدرت رقابتی سوئد تا سال ۱۹۸۴ چندان مشخص نبود، لکن به دنبال بهبود اقتصادی در کشورهای عضو OECD و بویژه آمریکا، صادرات سوئد به طرز چشمگیری افزایش یافت که در نتیجه طی سالهای ۱۹۸۴ و ۱۹۸۵ تراز تجاری این کشور همواره مثبت بود. در سال ۱۹۸۶، کاهش سریع قیمت‌های نفت، افزایش نامطلوب هزینه‌های دستمزد در صنایع سوئد و اثرات آن بر قیمت‌های صادراتی را خنثی نمود که در نتیجه یک مازاد تجاری ۳۲ میلیارد کرونی برای این کشور به دنبال داشت. گسترش تجارت جهانی طی سالهای ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ نیز تجارت خارجی سوئد را در وضعیت مطلوبی قرار داد، به طوری که طی این دو سال مازاد تجاری این کشور به ترتیب ۲۴ و ۲۵ میلیارد کرون بود.

از اواسط دهه ۱۹۶۰ تراز حساب جاری سوئد همواره با نوساناتی توأم بوده ضمن اینکه بین سالهای ۷۰ - ۱۹۶۶، منعکس‌کننده کسری بوده است. طی دهه گذشته، تراز حساب جاری این کشور به استثنای سالهای ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۳ همواره منفی بوده که این روند تا سال ۱۹۸۴ ادامه داشته است، در این سال حساب جاری سوئد از یک مازاد ۱/۷ میلیارد کرونی برخوردار گردید که البته این وضعیت در سال بعد (۱۹۸۵) تغییر کرد و تراز حساب جاری سوئد مجدداً با یک کسری ۱۴/۵ میلیارد کرونی مواجه گردید. در سال ۱۹۸۶ عمده‌تأثیر به علت کاهش شدید قیمت‌های نفت، تراز حساب جاری این کشور شاهد یک مازاد ۰/۶ میلیارد کرونی بود که البته در سالهای بعد این وضعیت تغییر کرد، به طوری که در هر دو سال ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ تراز حساب جاری سوئد از کسریهایی به ترتیب معادل ۶/۷ میلیارد و ۱۵/۸ میلیارد کرون برخوردار گردید.

در سال ۱۹۸۸ کلیه اقلام خدمات و انتقالات (در حساب جاری) به استثنای درآمدهای حاصل از کشتیرانی با کسر بودجه مواجه بود. از جمله عواملی که باعث بدتر شدن حساب

جاری سوئد در سال مزبور گردید ، می توان به گسترش مسافرت های خارجی ، افزایش بدهی های خارجی و نیز افزایش کمک های عمرانی به کشورهای جهان سوم اشاره کرد . کسری خدمات و انتقالات در سال ۱۹۸۸ معادل ۳ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور بود .

تحولات تراز پرداختها							(میلیارد کرون)
۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	
۲۳/۸	۲۲/۵	۳۰/۵	۱۴/۵	۲۳/۲	۹/۱	-۷/۱	تراز تجاری
۹/۵	۱۱/۷	۱۲/۹	۱۲/۱	۱۰/۶	۱۱/۳	۸/۳	حمل و نقل
۶/۵	۱/۳	۶/۲	۶/۹	۵/۶	۶/۱	۴/۶	کشتیرانی
-۱۳/۸	-۱۱/۱	-۹	-۶/۷	-۴/۸	-۴/۱	-۵/۵	مسافرت
-۱۸/۸	-۱۶/۶	-۱۶/۴	-۲۰/۲	۱۸/۱	-۱۵/۴	-۱۱/۴	درآمد حاصل از سرمایه گذاری
-۲۱/۱	-۱۸/۶	-۱۸/۵	-۲۲/۱	-۱۹/۶	-۱۶/۹	-۱۳/۷	بهره
-۶/۲	-۴/۴	-۸/۲	-۵	-۱/۴	-۲/۵	-۰/۵	سایر خدمات
-۱۰/۳	-۸/۸	-۹/۵	-۹/۳	-۷/۷	-۷/۲	-۶/۴	انتقالات بلاعوض
-۷	-۶/۱	-۵/۷	-۵/۶	-۴/۷	-۴/۶	-۴/۳	کمک به کشورهای در حال توسعه
-۱۵/۸	-۶/۷	۰/۶	-۱۴/۵	۱/۷	-۸/۲	-۲۲/۷	تراز حساب جاری

مأخذ: RFKS BANK, op.cit

مبادلات بازرگانی با کشورها:

کشورهای اروپایی (اروپای غربی) عمده ترین شرکای تجاری سوئد بشمار می روند ، به طوری که بیش از ۷۰ درصد مبادلات بازرگانی سوئد با این کشورها می باشد .

در سال ۱۹۸۷ ، ۵۱ درصد صادرات و ۵۷ درصد واردات سوئد با کشورهای عضو جامعه اقتصادی اروپا (EEC) صورت گرفته است . در همین سال ۲۰/۷ درصد صادرات و ۱۶/۳ واردات سوئد به تجارت با کشورهای عضو اتحادیه تجارت آزاد اروپا (EFTA) (که سوئد نیز از اعضای آن می باشد) اختصاص داشته است .

از دیگر کشورهایی که درصد نسبتاً بالایی از حجم مبادلات تجاری سوئد را به خود اختصاص داده ، می توان از امریکا نام برد . این کشور در سال ۱۹۸۷ ، بیش از ۱۰ درصد صادرات و حدود ۷ درصد واردات سوئد را به خود اختصاص داده بود . کشورهای در حال

توسعه نیز اگرچه طرفهای نسبتاً مهم تجاری سوئد محسوب می‌شوند، (بویژه کشورهای عضو اوپک) لکن در سالهای اخیر از حجم صادرات و واردات سوئد با این کشورها، به طور قابل توجهی کاسته شده است، به طوری که صادرات سوئد به کشورهای در حال توسعه از ۱۵ درصد کل صادرات سوئد در سال ۱۹۸۲ به اندکی بیش از ۹ درصد در سال ۱۹۸۷ کاهش یافته است. این نسبتها در مورد واردات سوئد از کشورهای فوق طی دو سال مزبور، از ۱۱/۹ درصد به ۷/۱ درصد کاهش پیدا کرده است. کشورهای بلوک شرق نیز بخش اندکی از تجارت خارجی سوئد را تشکیل می‌دهند، به طوری که در سال ۱۹۸۷، تنها ۲/۶ درصد صادرات و ۴/۶ درصد واردات سوئد از این کشورها بوده است (به استثنای چین).

استخدام دانشجوی حسابداری

مؤسسه خدمات حسابداری و حسابرسی جهت تکمیل کادر خود تعدادی دانشجوی حسابداری به طور نیمه وقت استخدام می‌نماید. از داوطلبان درخواست می‌شود مشخصات تحصیلی و تجربی خود را همراه با فتوکپی صفحه اول شناسنامه به صندوق پستی ۱۵۱۷۵/۱۵۵ تهران ارسال نمایند.